Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

De Alcoholwet

Inspectieresultaten 2021-2022

Deze factsheet beschrijft de wijze waarop de NVWA toezicht houdt op de naleving van enkele nieuwe regels uit de Alcoholwet en de resultaten daarvan.

Sinds 1 juli 2021 houdt de NVWA toezicht op te hoge prijsacties (meer dan 25% korting) op alcoholhoudende dranken in de retail en op naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar bij de verkoop van alcohol op afstand (online of telefonisch). Ook de verkoopbeperkingen van online slijterijen vallen onder het NVWA-toezicht. Deze facstheet beschrijft de resultaten van een jaar toezicht op deze regels.

Achtergrond
Per 1 juli 2021 is de Drank- en Horecawet veranderd in de Alcoholwet en geldt een aantal nieuwe regels bij de verkoop van alcoholhoudende dranken aan consumenten, waar de NVWA toezicht op houdt. Met deze nieuwe regels wordt bijgedragen aan de doelstelling uit het Nationaal preventieakkoord om voor 2040 het problematisch alcoholgebruik in Nederland terug te dringen, en in het bijzonder het alcoholgebruik bij jongeren. Deze nieuwe regels dragen onder andere ertoe bij om ongewenste koopprikkels en online aankopen door jongeren te voorkomen.

Wetgeving
De nieuwe Alcoholwet staat geen kortingen toe op alcoholhoudende dranken van meer dan 25% (artikel 2a) binnen de retail (zoals supermarkten, slijters en webshops). Zowel het vermelden als daadwerkelijk geven van zo'n prijsvoordeel is verboden. Ook is het verboden de suggestie te wekken dat er meer dan 25% korting wordt gegeven. Artikel 2a van de Alcoholwet geldt niet voor bedrijven, waar de alcoholhoudende dranken ter plekke worden verkocht en geconsumeerd, zoals in de horeca.
Ook stelt de nieuwe Alcoholwet leeftijdseisen (artikel 20a) aan de verkoop en levering van alcohol op afstand (online of telefonisch) voor bedrijven die in Nederland zijn gevestigd. Verkopers op afstand zoals webwinkels van supermarkten en slijterijen, mogen alleen alcohol verkopen en leveren aan personen van 18 jaar en ouder. Zij zijn van bestelling tot en met bezorging verantwoordelijk voor de leeftijdscontrole. Zo moet een verkoper op afstand een leeftijdsverificatiesysteem op het moment van aankoop hebben en waarborgen dat de alcohol wordt afgeleverd op het adres van de geadresseerde of bij een afhaalpunt en dat de leeftijd van de afnemer wordt gecontroleerd.
Verder geldt de verkoopbeperking, die al gold voor fysieke slijterijen (verkoop van sterke drank), nu ook voor online slijterijen (artikel 14a). Zij mogen geen andere producten en diensten dan alcoholhoudende dranken, alcoholvrije dranken en aan het slijtersbedrijf gerelateerde producten en diensten (zoals kurkentrekkers, glazen en wijnkoelers) verkopen.

Werkwijze

De NVWA voert risicogericht toezicht uit op de nieuwe regels uit de Alcoholwet, onder andere naar aanleiding van meldingen. Het toezicht richt zich vooral op de regels betreffende de prijsacties en de leeftijdsgrens bij verkoop op afstand. Inspecteurs nemen de eisen over de verkoopbeperking bij online slijterijen, indien van toepassing, additioneel mee tijdens de controle.

Prijsacties

De focus bij het toezicht op prijsacties lag het eerste jaar vooral op de duidelijk zichtbare te hoge kortingen bij verkooppunten (online en fysiek). Ter ondersteuning van de inspecteurs is gebruik gemaakt van specifieke software om online geautomatiseerd te zoeken naar alcoholverkooppunten die prijsacties voeren. Wat online verkooppunten betreft, vielen daar zowel in Nederland als buiten Nederland gevestigde online verkopers onder, die hun alcoholhoudende dranken in Nederland aanboden of verstrekten.
Van verkooppunten die zowel fysiek als online opereerden, waren veel prijsvoordelen al online terug te vinden. Het overgrote deel van die inspecties betrof daarom online/digitale inspecties.
Bij een geconstateerde overtreding van een te hoge korting is direct opgetreden. De boete per geconstateerde overtreding bedraagt minimaal € 1.360 of € 2.720 (afhankelijk van het aantal werknemers). Bij recidive (herhaalde overtredingen) kan het boetebedrag worden verdubbeld.

Leeftijdsgrens bij verkoop op afstand

Naast het toezicht op prijsacties controleert de NVWA ook het leeftijdsverificatiesysteem van de online verkooppunten die in Nederland zijn gevestigd. Dit houdt in dat de NVWA controleert of het online verkooppunt de leeftijdsvraag stelt aan de koper om erachter te komen of de koper de leeftijd van achttien jaar of ouder heeft bereikt. Ook controleert de NVWA daarbij of de koper dat actief aangeeft (aanvinken van de leeftijd, invullen van de geboortedatum). Verder is de verkoper verplicht om bij de aankoop te vermelden dat ook bij de bezorging de leeftijd wordt gecontroleerd. Deze eisen staan in het Alcoholbesluit. Bij een geconstateerde overtreding is direct opgetreden. De boete per geconstateerde overtreding bedraagt minimaal € 1.360 of € 2.720 (afhankelijk van het aantal werknemers). Bij recidive (herhaalde overtredingen) kan het boetebedrag worden verdubbeld.
In het tweede kwartaal van 2022 is de NVWA ook begonnen om bij online verkooppunten de geborgde werkwijze op te vragen en deze te beoordelen. Hierbij wordt getoetst of de verkoper voldoende heeft beschreven welke waarborgen hij treft in het leveringsproces en hoe dit in de praktijk wordt uitgevoerd. Dit om ervoor te zorgen dat alcohol wordt afgeleverd op het adres van de geadresseerde of bij een afhaalpunt en dat de leeftijd van de afnemer wordt gecontroleerd. Hierop zal in een volgende factsheet uitgebreider terug worden gekomen.

Resultaten

Algemeen

Van juli 2021 tot juli 2022 zijn in totaal 543 inspecties uitgevoerd. Daarbij zijn 344 inspecties uitgevoerd in het kader van de naleving van de prijsacties en 166 inspecties in het kader van de naleving van de leeftijdsgrens bij verkoop op afstand.
Hiernaast is bij 33 verkooppunten additioneel gecontroleerd in hoeverre online slijterijen zich houden aan de verkoopbeperkingen. Daarbij is 5 keer opgetreden met een schriftelijke waarschuwing omdat er andere producten werden verkocht dan toegestaan. Bij 12 van de 33 online verkooppunten is geconstateerd dat er ten tijde van de inspectie geen vergunning aanwezig was om een online slijterij te exploiteren. Omdat dit onder de reikwijdte van het toezicht van de gemeenten valt, wordt dit dan ook aan de betreffende gemeente gemeld.

Prijsacties

Het overgrote deel van de 344 inspecties op prijsacties betrof online/digitale inspecties van verkooppunten, die hun producten zowel fysiek als online of alleen online aanbieden. Een aantal keren is een fysieke inspectie uitgevoerd bij fysieke alcoholverkooppunten (17 inspecties); meestal naar aanleiding van een melding.

Bij 95 (28%) inspecties zijn te hoge kortingen aangetroffen waartegen handhavend is opgetreden (92 boetes en 3 schriftelijke waarschuwingen), zie tabel 1. Twee derde van de overtredingen waren prijskortingen tussen de 25% en 40% en bij circa een derde ging het om kortingen tussen de 40% en 60%. Bij enkele inspecties waren de kortingen 60% en hoger.

Leeftijdsgrens bij verkoop op afstand
In totaal zijn 166 inspecties uitgevoerd in het kader van het toezicht op de leeftijdgrens bij verkoop op afstand bij online alcoholverkooppunten. Bij 122 (73%) inspecties bij online alcoholverkooppunten is een overtreding vastgesteld waartegen is opgetreden, zie tabel 1. Zestien keer is geconstateerd dat er helemaal geen leeftijdsverificatie aanwezig was en daar is een boete voor opgelegd. In de andere 106 gevallen is opgetreden met een schriftelijke waarschuwing omdat het aanwezige leeftijdsverificatiesysteem nog onvolkomenheden bevatte.

Tabel 1: inspecties "prijsacties" en "leeftijdgrens bij verkoop op afstand" en maatregelen

Soort verkooppunt	Inspecties prijsacties			Inspecties leeftijdgrens verkoop op afstand		
	Aantal	MTR*	%MTR	Aantal	MTR	%MTR
Levensmiddelenwinkels	**57**	**19**	**33%**	**26**	**15**	**58%**
Ketensupermarkt	*49*	*15*	*31%*	*17*	*9*	*53%*
Supermarkt overig	*8*	*4*	*50%*	*9*	*6*	*67%*
Drankhandels**	**228**	**73**	**32%**	**119**	**92**	**77%**
Slijterij	*38*	*10*	*26%*	*42*	*29*	*69%*
Wijnhandel	*90*	*27*	*30%*	*39*	*33*	*85%*
Bierhandel	*41*	*15*	*37%*	*28*	*21*	*75%*
Drankenhandel divers	*59*	*21*	*36%*	*10*	*9*	*90%*
Overige	**59**	**3**	**5%**	**21**	**15**	**71%**
Totaal	**344**	**95**	**28%**	**166**	**122**	**73%**

* Opgelegde maatregelen (schriftelijke waarschuwingen en boetes)
** Verkooppunten die alleen of in overwegende mate alcoholhoudende drank verkopen

Conclusie

In totaal zijn er vanaf juli 2021 tot juli 2022 543 inspecties uitgevoerd in het kader van de Alcoholwet. Er is 344 keer gecontroleerd of er geen hoge prijsacties werden aangeboden. Hierbij bleek dat 95 keer (28%) nog te hoge kortingen, van meer dan 25%, aangeboden werden. Daarbij is 92 keer een boete opgelegd en 3 keer een schriftelijke waarschuwing. Ook is 166 keer gecontroleerd of er werd voldaan aan de eisen voor de leeftijdgrens bij verkoop op afstand. Daarbij bleek dat bij 16 inspecties helemaal geen leeftijdsverificatie aanwezig was, waarvoor direct een boete is opgelegd. Bij 106 inspecties werden tekortkomingen in het leeftijdsverificatiesysteem geconstateerd. Daartegen is opgetreden met een schriftelijke waarschuwing. Additioneel is bij 33 online alcoholverkooppunten gecontroleerd of zij zich aan de verkoopbeperkingen hielden voor online slijterijen, waarvoor 5 keer een schriftelijke waarschuwing is gegeven.

Vervolgaanpak

In 2022 zal de NVWA risicogerichte inspecties blijven uitvoeren bij de verschillende alcoholverkooppunten. Ook her-inspecties zullen worden uitgevoerd. Naast het voortzetten van de reeds ingezette lijn zal de NVWA ook specifiek extra toezicht houden op alcoholverkooppunten die mogelijk populair zijn onder jongeren, zoals de zogenaamde bierkoeriers. Hierbij zal vooral gelet worden op de leeftijdsgrens bij verkoop op afstand (leeftijdsverificatiesysteem en geborgde werkwijze) maar ook op te hoge kortingen. Tevens zal de NVWA ook steeds meer fysieke locaties in het kader van prijsacties controleren.